

Soba pobega z Žigo X Gombačem

Escape Room with Žiga X Gombač

STROKA IN
PRAKSA

Simona Napast

Izveček

Ob majskem kulturnem dnevu, zaključku bralne značke, smo na Osnovni šoli Fram med drugim izvedli sobo pobega, zabavno igro, ki vključuje reševanje ugank in zabavnih nalog, katerih rešitev nas na koncu pripelje do nagrade ali celo razstave, kot je bilo v našem primeru. Učenci višjih razredov so lahko 'pobegnili' iz svojih razredov šele ob uspešni razrešitvi namigov, ki so jih zapisali na velik plakat v avli, ki je razkril znano in neznano o gostujočem pisatelju, Žigi X Gombaču. Na zaključnem, samooklicanem aktivu 'podravske knjižničark dobre volje', kot smo se same poimenovali, so enak izziv morale opraviti tudi kolegice.

UDK 028.5

Ključne besede:

Žiga X Gombač, kulturni dan, soba pobega, Osnovna šola Fram

Keywords:

Žiga X Gombač, Cultural Day, escape room, Fram Primary School

Abstract

During a Cultural Day in May, upon the conclusion of the Reading Badge project, we carried out an escape room at the Fram Primary School; it is a fun game that involves solving riddles and fun tasks, with the solution eventually leading us to a prize or even an exhibition, as it did in our case. Pupils of higher grades were able to 'escape' their classrooms only after successfully solving the clues, which they wrote down on a large poster in the lobby, disclosing known and unknown information about the visiting writer Žiga X Gombač. At the final meeting of the self-appointed working group of 'Goodwilled Female Librarians of the Podravje Region', as we called ourselves, my colleagues had to pass the same challenge.

1 UVOD

Na Osnovni šoli Fram ob zaključku bralne značke vsako leto povabimo slovenskega literarnega ustvarjalca. Držim se načela, da njihov obisk ni namenjen le učencem, ki so opravili bralno značko, temveč vsem. Ob tem dogodku namreč pisatelj ali pisateljica pred vsemi podeli posebne knjižne nagrade še posebej vestnim bralcem, ki poleg obveznih izvodov za bralno značko preberejo še dodatnih 10 ali več knjig. Tako skušam mlade motivirati za branje in številke tovrstnih bralcev vsako leto naraščajo. V šolskem letu 2010/2011, ko smo uvedli tak način spodbujanja k branju, smo imeli 39 najbralcev, naslednje leto in leto zatem že 68, leta 2013/2014 je številka poskočila na 91, nato na 103, 108, 111, v letu 2017/2018 jih je že bilo 122, naslednje leto 125, v dveh letih zatem je številka padla na 121 in se v letu 2021/2022 ustavila pri številki 139, kar je dovolj zgovoren podatek, da bomo s tovrstnim načinom nagrajevanja mladih ljubiteljev knjig nadaljevali. Prav zaradi tega razloga iz leta v leto snujem zanimive spremljevalne naloge, ki otroke dodatno pritegnejo in jim približajo svet knjige in branja. Ker pa število zvestih bralcev po 6. razredu upada, sem se odločila za učence 6.–9. razreda izvesti sobo pobega, ki bo vključevala delo z literaturo na privlačnejši način.

Slika 1: Knjižničarke pri reševanju nalog

Slika 2: Iskanje pravega odgovora

2 PRIPRAVA NA DELO

Aprila sem se udeležila delavnic in seminarjev v okviru Bibliopedagoške šole 2022. Na enem izmed predavanj nam je knjižničarka Katja Brezovnik predstavila učno uro s sobo pobega na temo življenja in dela Astrid Lindgren ter zbirke Sinji galeb. Izvedba aktivnosti in potek dela sta me tako pritegnila, da sem se takoj lotila izdelave lastne učne ure, ki sem jo vključila v dejavnosti kulturnega dneva, ko smo gostili Žigo X Gombača.

Za delo v enem razredu sem potrebovala 5 škatel, zaklenjenih s ključavnicami. Pri tem je bilo potrebne kar nekaj iznajdljivosti, predvsem pa pomoči moža, ki je v škatle zvrtil luknje, in sodelavca, ki je izdelal posebne zanke za pripenjanje ključavnic. Ko je bilo 'fizično' ogrožje nared, sem se lotila vsebine in razmislila, katera vprašanja in Gombačeva dela vključiti, predvsem pa kako, pri čemer me je najbolj zanimal končen izid.

Po nastopu pisatelja so vsi razredi brali in ustvarjali na podlagi različnih del. Najmlajši so prebirali njegove slikanice in ob njih likovno ustvarjali (Gobčko in Hopko, Črno belo, Zaklad poključskih škratov), nekoliko starejši so literarno poustvarjali v obliki stripov (Tisa reši svet, Primer Gala Matrice), še starejši pa so se podali v zgodovino in izdelali plakate (zbirka Živa, vitez Miha iz Lendave, Dnevnik legionarja Primusa). Na koncu dneva so z izbranimi izdelki pripravili razstavo. Del le-te je bil tudi plakat, namenjen sobi pobega, kamor so učenci zapisali skrite namige, povezane s pisateljem, in rešitve nanje.

Slika 3: Iskanje pravega zaporedja

3 NALOGE POD KLJUČEM

Pred reševanjem nalog sem set petih zaklenjenih škatel v vsakem razredu skrila v omaro, na tablo pa prilepila navodilo za reševanje nalog. Dogodivščina se je začela tako, da so morali ugotoviti, kaj imajo skupnega napisane besede SZAFKA, DREWNIANA, ARMARIO, DE MADEIRA, AHŞAP, DOLAP, ARMADIO IN LEGNO. Šele ko so ugotovili, da izbrane besede v več tujih jezikih pomenijo ,omara', so izvedeli, da se ,zaklad' skriva v eni izmed omar v učilnici.

Prvo vprašanje je bilo zalepljeno na zaklenjeni škatli:

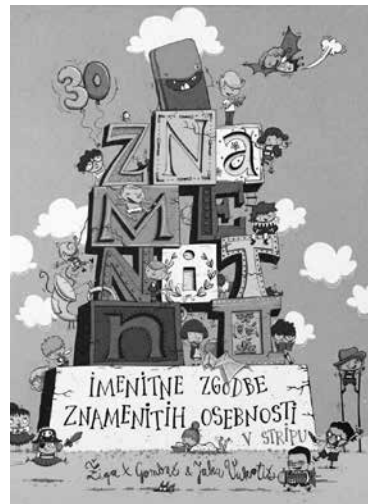
V Cobissu za vse oddelke v Mariborski knjižnici poišči odgovore na vprašanja:

- Koliko izvodov v angleščino prevedenih del Žige X Gombača najdemo?
- Koliko e-knjig Žige X Gombača ima bralec na voljo?
- Koliko knjig za odrasle je napisal Žiga X Gombač?

V škatli se je skrivalo naslednje vprašanje:

S pravnimi odgovori dobiš prave številke, da odkleneš ključavnico.

- Preberi strip o življenju Alme Karlin. Rodila se je v mestu _____. Prvo črko pretvori v številko abecede.
- Edvard Rusjan je z letalom EDA 1 poletel leta 190_____.
- Josipina Turnograjska se je zelo mlada poročila in kmalu po poroki umrla. Seštej številke letnice njene poroke, da dobiš eno števko.

Pravilna kombinacija je odprla 2. škatlo, kjer jih je čakal listič z naslednjimi vprašanji:

Poišči besedilo j* se kolpa! – mišji b(r)log (misjibrlog.si) in odgovori na vprašanja, da odkleneš ključavnico:**

- V divjem taboru so bili šotori.
- Tega meseca je bilo še (preprosto) lepo.
- 2018, se je začelo napovedovati nekaj let prej.

Po razrešitvi te uganke jih je v odprti škatli čakal listič:

Žiga X Gombač je nastopil v oddaji Kaj dogaja. Predvajaj video in poišči odgovore, ki odklepajo ključavnico:

- Žiga X Gombač opravlja več poklicev.
- Koliko sto odzivov za oddajo Mala malca so prejeli?
- Strip Znamenitni je bil nagrajen ____-krat.

Če so pravilno odgovorili in dobili ustrezno kombinacijo števil, so lahko odklenili naslednjo škatlo, v kateri se je skrivala nova naloga:

Žiga X Gombač vodi oddajo *Mala malca*.

V eni od teh s Petrom spregovorita o prvih fotografijah. Kodo za odklepanje ključavnice najdeš, če posnetku prisluhneš od 10.22 do 12.30.

1. Seštej letnico Puharjevega izuma do ene številke.
2. Puhar je eksperimentiral na več področjih.
3. Do ene številke seštej atomska števila vseh 6-ih elementov v dagerotipiji in puharotipiji.

Tri pravilne številke so učence privedle do odklepanja zadnje škatlice, ki je v sebi skrivala naslednji zapis:

Kje domujejo rešitve na uganke?

Liste ima, čeprav ni drevo,
ki bi v njem gnezdele ptice.
Zato pa tam stran za stranjo
gnezdiijo črke, zložene v vrstice.

Bela njiva – pa ni ajda,
črno seme – pa ni mak;
kdor ti seme rad prebira,
bo morda še učenjak.

Zaprta molčim,
odprta učim,
odkrivam skrivnost,
lepoto, modrost.

Rešitev je bila številka, s katero je oštevilčen eden izmed šolskih prostorov – knjižnica. Učenci so v njej dobili novo nalogo. V ovojnicah so jih čakali namigi po posameznih razredih, poleg njih pa posamezne črke, ki so jih morali sestaviti v ustrezno besedo – T U L E C. Le-to jim je dalo vedeti, da se v prostoru nahaja tulec, v katerem se skriva rešitev za njihov namig. Več tulcev je bilo razporejenih po knjižnici, vsebovali pa so daljše zapise, povzetke različnih intervjujev s pisateljem Žigom X Gombačem. Ko so namige razrešili, so jih zapisali na plakat v avli:

NAJ ŽIGA X GOMBAČ ☺

VSAK RAZRED V TABELO VPIŠE NAMIGE, KI JIH ODKLENETE V SOBI POBEGA.
POIŠČITE REŠITVE ZANJE IN JIH VPIŠITE V TABELO.

	6. A	6. B	7. A	7. B	8. A	8. B	9. A	9. B
NAMIG								
REŠITEV								

REŠITVE:

NAJ ŽIGA X GOMBAČ ☺

VSAK RAZRED V TABELO VPIŠE NAMIGE, KI JIH ODKLENETE V SOBI POBEGA.
POIŠČITE REŠITVE ZANJE IN JIH VPIŠITE V TABELO.

	6. A	6. B	7. A	7. B	8. A	8. B	9. A	9. B
NAMIG	naj knjiga v otroštvu	naj oseba	naj zvrst glasbe	naj alergija	naj poslikava	naj šport	naj črka	naj jed
REŠITEV	Skriti dnevnik, Deček na črnem konju, Mali upornik in Rdeča pest. Pa nepozabna Bobri Janez Jalna	žena Vesna	heavy metal	na krivico in zlobo	tatoo	ultra-maraton	X - straight edge	vegetarijanska

Slika 4: Odklepanje ključavnice

4 POČITNIŠKI AKTIV KNJIŽNIČARK

Ko so se počitnice za učence že začele in so tudi učitelji odlagali šolsko breme z ramen, smo se podravske knjižničarke dobre volje julija zbrale na zabavnem študij-skem srečanju. Na neobveznem aktivu smo se dotaknile več perečih tem, predvsem učbeniškega sklada in dela z učbeniki, nato pa sem jih presenetila s sobo pobega. Razdelila sem jih v tri skupine, tekmovalnost med njimi in želja, da bi prve našle rešitev na zastavljene naloge, je bila izjemna. Plakat, kamor so vpisovale rešitve, sem nekoliko priredila, saj so svojo skupino izžrebale z vlečenjem sličic:

NAJ ŽIGA X GOMBAČ

Namig

Rešitev

SKLEP

Izvedba kulturnih dni ob zaključku bralne značke je naporna in zahteva veliko priprav, predvsem pa premišljeno organizacijo, na podlagi katere vsakemu razredu pripravim osmišljene naloge, katerih cilj je, spoznati in uporabljati literaturo gostujočega pisatelja, o njem/njej in njegovem/njenem ustvarjanju se naučiti in si zapomniti čim več, obenem pa ustvariti lahkotno, neobremenjeno

vzdušje, ki učenca pritegne do te mere, da celotnega procesa ne dojema kot strogo učno naravnane, marveč zabavnega in sproščujočega. Prav s tem namenom sem pripravila sobo pobega, z nalogami, ki so pisatelja Žigo X Gombača predstavile v drugačni luči, kot se je predstavil sam, obenem pa so učenci s pomočjo različnih nalog o njem izvedeli še več zanimivih dejstev. ●

Zvezda na obisku: ŽIGA X GOMBAČ

NAJ ŽIGA X. GOMBAČ

VSAK RAZRED V TABELO VPIŠE NAMIGE, KATERE ODKLENETE V SOBI POBEGA. POIŠČITE REŠITVE ZANJE IN JIH VPIŠITE V TABELO.

	6.A	6.B	7.A	7.B	8.A	8.B	9.A	9.B
NAMIG:	Naj knjiga ofrasha	Naj oseba	Naj ZVRST GLASSE	Naj ALERGija	Naj POSLILAVA	Naj Šport	Naj CRKA	Naj JED
REŠITEV:	 skrit durant ③	žena Vesna ④	Heavy Metal ②	KRIVICA ①	afu	Tek - ULTRAMARATON ① 	X	VEGETARIJANSKA

Slika 5: Plakat z rešitvami

Viri in literatura

COBISS. <https://www.cobiss.si/>

Gombač, X Ž. (15. 12. 2010). Alergičen na krivico.

SiolNET novice. <https://siol.net/novice/siol/ziga-x-gombac-alergicen-na-krivico-59070>

Gombač, X Ž. (23. 4. 2018). *NK Svoboda*. Dob pri Domžalah: Miš. <http://www.misjibrlog.si/j-se-ko-lpa/?fbclid=IwAR0FUkhpMi3pFjic8RGbunfmlcJ2DdoKqVvVw0qyyC7jNuidES0rUB2bQa4>

Gombač, X Ž. (31. 10. 2021). Pravijo mi, da sem en velik otrok. *Delo*, objavljeno 31. 10. 2018. <https://www.delo.si/nedelo/ziga-x-gombac-pravijo-mi-da-sem-en-velik-otrok/>

Gombač, X Ž. (14. 6. 2014). Tudi vegetarijanci smo lahko ultramaratonci. *Delo*, objavljeno 14. junij 2014. <https://old.delo.si/druzba/odprta-kuhinja/ziga-x-gombac-tudi-vegetarijanci-smo-lahko-ultramaratonci.html>

Kaj dogaja. (3. 12. 2021) *RTV Slovenija*. https://www.youtube.com/watch?v=wTyvjS5209Y&ab_channel=%23kajdogaja

Vukotič, J.; Gombač, Ž. (2020). *Znamenitni: imenitne zgodbe znamenitih osebnosti v stripu*. Ljubljana: Rokus Klett.

Žiga in Peter o prvih fotografijah, Lepa Afna pove, kako uspeti z videom. (9. 4. 2022) *RTV Slovenija*. *Val 202*. <https://val202.rtvsl.si/podcast/mala-malca/173251372/174863271>

SIMONA NAPAST, prof. angl. in slov. jez. s knjiž., zaposlena na Osnovni šoli Fram
Naslov: Osnovna šola Fram, Turnerjeva ul. 120, 2313 Fram
E-naslov: simona.napast@guest.arnes.si